

Bijlage 4. Behandeling van de adviezen, opmerkingen en bezwaren bij het ministerieel besluit tot voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing

Provincie: Limburg

Gemeente: Beringen, 1ste afdeling, sectie C

Objectnummer: 4.01/71004/147.1

-

Dossiernummer: 4.001/71004/104.2

Omschrijving:

Oorlogsgedenkteken, Markt zonder nummer

Nieuwe locatie van het oorlogsgedenkteken

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 29/06/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2023-06-29 18:42:50 +02:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE

1. Adviezen en opmerkingen uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige wijziging wegens verplaatsing

1.1. Adviezen uitgebracht door de departementen en agentschappen van de beleidsdomeinen Omgeving, MOW en LV

1.1.1. Beleidsdomein Omgeving

Het advies werd gevraagd op 23 februari 2023.

Het agentschap Natuur en Bos (ANB) bracht op dinsdag 28 februari 2023 een gunstig advies uit.

Het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) ziet geen natuurwaarden in dit dossier en liet daarom op 27 februari 2023 weten geen advies te kunnen uitbrengen over de wijziging omwille van verplaatsing.

Wonen in Vlaanderen gaf op 24 februari 2023 aan geen advies uit te brengen de wijziging omwille van verplaatsing van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) gaf op 24 februari 2023 aan geen opmerkingen te hebben. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Het departement noch de overige agentschappen brachten advies uit over de wijziging omwille van verplaatsing van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.2. Beleidsdomein Mobiliteit en Openbare Werken

Het advies werd gevraagd op 23 februari 2023.

Het Agentschap Wegen en Verkeer liet op 6 maart 2023 weten geen advies te kunnen uitbrengen aangezien de adviesvraag handelt over een goed gelegen langs een weg die niet door het Agentschap Wegen en Verkeer wordt beheerd.

Het departement noch de overige agentschappen brachten een advies uit over de wijziging omwille van verplaatsing van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.1.3. Beleidsdomein Landbouw en Visserij

Het advies werd gevraagd op 23 februari 2023.

Het departement noch de agentschappen brachten advies over uit de wijziging omwille van verplaatsing van het onroerend goed. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet zijn de adviezen gunstig.

Conclusie: De adviezen hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.2. Advies uitgebracht door de betrokken gemeente Beringen

Het advies werd gevraagd op 21 februari 2023.

Gemeente Beringen

Het college van Burgemeester en Schepenen bracht geen advies uit over de wijziging omwille van verplaatsing. In uitvoering van artikel 6.1.3. van het Onroerenderfgoeddecreet is het advies gunstig.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

1.3. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 21 februari 2023.

De VCOE bracht op 9 maart 2023 een ongunstig advies uit over de wijziging omwille van verplaatsing van het onroerend goed. Het advies maakt integraal deel uit van het wijzigingsdossier.

Behandeling van het advies:

1. De Commissie heeft kennis genomen van het dossier en spreekt zich in dit advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige wijziging, met name: (a) het ministerieel besluit tot voorlopige wijziging, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het inhoudelijk dossier.
2. Het ministerieel besluit verwijst als rechtsgrond naar artikel 6.2.1, 2° van het Onroerenderfgoeddecreet: *"een verplaatsing van het beschermde goed is noodzakelijk voor het behoud van de erfgoedwaarden ervan of is vereist omwille van het algemeen belang"*. De commissie erkent dat de stadsvernieuwing van het centrum van Beringen een algemeen belang vertegenwoordigt. De commissie merkt op dat het wijzigingsbesluit ook verwijst naar de rechtsgrond inzake behoud en versterking van de erfgoedwaarden op de voorziene nieuwe locatie. Hierbij stelt zich de vraag waarom de voorgestelde nieuwe locatie voor de heroprichting van het monument pas in de loop van het herinrichtingsproces door de stad werd geselecteerd. Al in de ontwerpfase had de optimale integratie van het gedenkteken een aandachtspunt moeten zijn. De commissie meent dat verduidelijkt moet worden in welke mate er een dergelijke afweging plaatsvond. Ook de motivering in het wijzigingsbesluit dient op dat vlak beter onderbouwd te worden.
3. Bij Artikel 2 van het ministerieel besluit stelt de commissie vast dat er geopteerd wordt voor een nieuwe inplanting aan de zuidelijke zijde van de voorgevel van de kerk, op het openbaar domein. De commissie verwijst naar zijn eerder advies van 14 maart 2019. Wat de oorspronkelijke locatie van het oorlogsgedenkteken betreft, beaamt de commissie dat deze niet optimaal was voor de beleving van het monument. Het inhoudelijk dossier argumenteert dat het gedenkteken op de nieuwe locatie beter tot zijn recht zal kunnen komen: het marktplein is over het algemeen één van de belangrijkste plekken van de stad en was bij de oprichting ook de bewust gekozen plek voor het monument; de open ruimte rond het gedenkteken wordt geherwaardeerd door de plaatsing van het monument in een perk en door het monument opnieuw integraal zichtbaar te maken vanaf de sokkel. De commissie erkent het potentieel van de nieuwe locatie, maar stelt vast dat het inhoudelijk dossier

geen informatie bevat over de nieuwe inrichting van het marktplein, noch van de wijze waarop het monument in deze omgeving zal worden ingepast.

4. Artikel 3 van het ministerieel besluit somt uitgebreid de maatregelen op die nodig zijn voor de verplaatsing en heropricting van het monument. Wat de maatregel voor heropricting betreft, vindt de commissie het positief dat tevens restauratieve ingrepen zullen gebeuren om enkele oudere, onoordeelkundige herstellingen te verbeteren. De commissie merkt op dat de bescherming voor het overige niet wordt geactualiseerd. De commissie acht het niettemin van belang om bij dergelijke verplaatsingen maximaal in te zetten op het optimaliseren van de bescherming op de nieuwe locatie. De commissie vraagt aldus het initiële beschermingsbesluit te actualiseren met een beschrijving van de erfgoedelementen en -kenmerken, alsook met een beheersvisie, instandhoudingsvoorschriften en toelatingsplichten, dit conform de vereisten van het Onroerenderfgoeddecreet (art. 6.1.4).

5. Advies van de Commissie

Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een ongunstig advies voor de voorlopige wijziging van het ministerieel besluit van 22 januari 2014 tot bescherming als monument van oorlogsgedenkteken in Beringen omwille van verplaatsing. De commissie vraagt:

1. Te verduidelijken in welke mate een voorafgaande afweging van de optimale integratie van het gedenkteken plaatsvond, en de motivering in het wijzigingsbesluit op dat vlak beter te onderbouwen;

Antwoord: In tegenstelling van wat de Commissie stelt, was de plaats die de stad had uitgekozen op voorhand wel heel zorgvuldig bestudeerd. De plannen voor de heraanleg van het centrum van Beringen werden al van lang op voorhand opgemaakt. Mits de nodige procedures worden gevolgd is het niet verboden voor de stad om van gedacht te veranderen en een afwijkend project in te dienen. De reden waarom, werd niet meegedeeld. Het agentschap Onroerend Erfgoed merkte wel dat men bij het eerste ontwerp reeds gezorgd heeft voor een betere opstelling van het gedenkteken. De oorspronkelijke locatie was een moeilijk toegankelijke plaats op een berm, opzij van de ingang van de kerk was ongeschikt voor de beleving van herdenkingsmomenten. Deze situatie werd zowel bij het eerste ontwerp als bij het huidige ontwerp vermeden. De plaatsing op een plek, waar zowel de beleving als de zichtbaarheid gunstiger zijn getuigt van de aandacht die de stad voor de betere integratie van het monument had.

2. Aan te tonen dat de nieuwe locatie van het oorlogsgedenkteken effectief zal bijdragen aan een verbeterde zichtbaarheid, herkenbaarheid en belevings- en contextwaarde van het monument;

Antwoord: Het monument krijgt door de beoogde locatie een meer centrale plaats op het plein, een positie die eerder aanleunt bij de historische inplanting uit 1923. Die inplanting lag in het verlengde van de Hoogstraat, een heel eind rechts vóór de kerk, centraal op het plein. De eerste plaats waar het gedenkteken werd opgericht was omheind plantsoen dichterbij de Hoogstraat toe. Er werd door de gemeente geopteerd om daar een aantal parkeerplaatsen voor auto's te behouden. Bij de vorige onoordeelkundige herplaatsing in 1994 werd het oorlogsmonument weggezet op een vrij ontoegankelijke, met roestvrijstalen reling omzoomde versteende berm, onmiddellijk links van de centrale ingang van de kerk.

De commissie erkent terecht het potentieel van de nieuwe locatie.

Het wijzigingsbesluit kan echter geen voorwaarden opleggen met betrekking tot de nieuwe inrichting van het plein en de omgeving van het monument. Het dossier zal dan ook de opties die de gemeente voorziet niet opnemen. De beoogde locatie zal in ieder geval leiden tot een verbeterde zichtbaarheid, herkenbaarheid en beleving van het monument in een opgewaardeerde context.

3. Het initiële beschermingsbesluit te actualiseren met een beschrijving van de erfgoedelementen en -kenmerken, alsook met een beheersvisie, instandhoudingsvoorschriften en toelatingsplichten, dit conform de vereisten van het Onroerenderfgoeddecreet (art. 6.1.4).

Antwoord:

Het onderzoek naar de actualisatie van de bestaande bescherming als monument maakt geen voorwerp uit van het voorstel tot voorlopige wijziging omwille van verplaatsing. De wijziging houdt geen nieuwe beschermingsprocedure in wat noodzakelijk is voor de opname of actualisatie van de motivatie van de aanwezige erfgoedwaarden of beschrijving op basis van de erfgoedkenmerken en -elementen. Het Onroerenderfgoeddecreet voorziet in artikel 6.2.1, 4° inderdaad in de mogelijkheid om in een bestaand beschermingsbesluit beheersdoelstellingen, instandhoudingsvoorschriften en toelatingsplichten toe te voegen volgens een aparte procedure. Deze verschilt echter van de wijzigingsprocedure in functie van een verplaatsing en kan dus niet gecombineerd worden. Het oorspronkelijke beschermingsbesluit blijft bij voorliggende wijziging opgebouwd zoals het destijds tot stand kwam en wordt aangepast in functie van de verplaatsing van het goed naar de nieuwe locatie. Het inschrijven van erfgoedwaarden, erfgoedkenmerken en -elementen in het oorspronkelijke beschermingsbesluit, alsook het vastleggen van een beheersvisie, instandhoudingsvoorschriften en toelatingsplichten, maakt dus geen voorwerp uit van voorliggende procedure. Het initiële beschermingsbesluit zal dus niet worden geactualiseerd.

Conclusie: het advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier of het ministerieel besluit.

1.4. Opmerkingen van de zakelijkrechthouder

De opmerkingen werden gevraagd op 21 februari 2023.

De zakelijkrechthouder geeft geen opmerkingen over deze wijziging omwille van verplaatsing.

1.5. Openbaar onderzoek en hoorrecht

Gemeente Beringen organiseerde het openbaar onderzoek van 27 maart 2023 tot en met 25 april 2023. Het proces-verbaal maakt integraal deel uit van het wijzigingsdossier.

Tijdens het openbaar onderzoek werden geen bezwaren ingediend.

Geen enkele zakelijkrechthouder beriep zich op het hoorrecht en vroeg om gehoord te worden door het agentschap.

1.6. Conclusie

De uitgebrachte adviezen voorafgaand aan de voorlopige wijziging hebben geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit. Het inhoudelijk dossier noch het ministerieel besluit werden aangepast.